

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrt leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Nagodba.

Od leta 1895, sedmo leto že se vrše obravnave med avstrijskimi in ogrskimi ministri, da napravijo red v gospodarskih vprašanjih med državama polovicama na podlagi zakonov iz leta 1867.

Vse dosedanje obravnave, vse oblike večletnega boja kažejo, da je popolna gospodarska harmonija, čisti obračun med Avstrijo in Ogrsko nemogoča stvar. Zlo, povodi vednih prepričkov in nesoglasja tiče v nejasnih zakonih samih. Brez revizije, brez premembe prvotnih zakonov se ne odpravi zlo, katero nosi vsaka avstrijska vlada kot težke okove na svojih nogah. Dr. pl. Körber baje dobro pozna do pičice vsa vprašanja, ki so v zvezi z avstro-ogrsko nagodbo. On pa tudi dobro vé, da je za revizijo dotičnih zakonov treba dveh parlamentov, ki morata in hočeta brez ozira na levo in desno rešiti to za skupno državo najvažnejše vprašanje v duhu pravičnosti.

Avstrijski parlament je sicer brez razlike strank že davno uverjen, da se avstro-ogrska nagodba ne izvaja niti po črki niti po duhu zakonov in da je Avstrija doslej drago plačevala politično in gospodarsko zvezo z Ogrsko z ozirom na skupne državne koristi.

Drugega mnenja pa je ogrski parlament, ki si prisvaja pravice cele države ter bremena večinoma zvrca na avstrijska ramena. Parlamentarnim putem je torej revizija zakonov ne mogoča. Vprašanje je torej, kaj nam prinese nova nagodba!

Vladni krogi izjavljajo, da je treba jasneje tolmačiti in urediti le nekatere določbe v nagodbi. Ako prav razumemo te izjave, potem niso drugega nego opomini na avstrijski parlament, da računa z razmerami in se ukloni dejstvom.

Katera pa so ta dejstva? Ko je v avstrijski zbornici divjala obstrukcija, so Ogrji skrbeli za svojo bodočnost ter ustvarili dva zakona, ki sedaj odločujeta tudi v naši državni polovici. Prvi ogrski zakon je iz leta 1898, kateri samo voljno pretrga zvezo med kvoto in drugimi deli nagodbe. Mi smo in ostanemo vedno trdnega prepričanja, da je kvota, prispevek ogrske državne polovice k skupnim državnim potrebščinam, bistven del nagodbenega operata. Ogrji pa so pretili, da za dežele ogrske krone ustanove samosvoje carinsko ozemlje, in tako so raztrgali, ako ne po črki, gotovo pa po duhu prvotno nagodbo ter avstrijski vladi izvili iz rok ostro orožje.

Drugi ogrski zakon je iz leta 1899. Ustanavlja negotovost v carinski in trgovinski nagodbi med obema državama kot pragmatično napravo. Ali je zvita ali okorna roka narekovala ta zakon, o tem ne govorimo. Istina je, da je tedanja avstrijska vlada precenjevala koristi carinske skupnosti in prenizko cenila skupne banke koristi za Ogrce.

Ministra Badeui in Bilinski skušala sta ohraniti skupnost carinskega ozemlja, ob enem pa doseči večjo ogrsko kvoto. Oboje se je izjavilo. Ogrji so sicer milostno povišali svoje prispevke k skupnim državnim potrebščinam z okroglih sedem milijonov, pri porazdelitvi užitnine pa so si zagotovili novih 13 milijonov.

Pl. Szell pa je s svojo določbo dosegel, da danes nihče ne ve, ali in za koliko let je zagotovljena carinska skupnost. Vse to se je zgodilo proti duhu nagodbe iz leta 1867, ker so Ogrji znali izrabiti onemoglost avstrijskega parlamenta. Tako je; in vse tožbe so danes mačje solze. Jasno pa je iz tega, da je povsem opravičena revizija vseh nagodbenih zakonov, osobito pa ogrskega zakona iz leta 1899, ki je bil v Avstriji oveljavljen le z naredbo potom § 14, državnega temeljnega zakona. Ako hočejo biti Ogrji v sigurni posesti bančnih in užitninskih privilegijev, potem bi morali sami siliti na to.

Avstrijski parlament še do danes ni odobril dotičnih naredeb in tudi ne kvote. Ako torej vlada parlamentu ne predloži ugodnejših carinskih in drugih določeb, potem utegne imeti jako težavno stališče. Carinska in trgovinska nagodba z Ogrsko mora biti do konca leta gotova, in sicer jasna nagodba, ki izključuje vse poljubne izjeme in samovoljno tolmačenje zakona, kakor je bila doslej navada onkraj Litve. To zahtevajo koristi obeh državnih polovic, ker je vendar pre smešno, da bi bilo gospodarsko polje vezbališče političnih strastij. Glavne avstrijske pritožbe se tičejo veterinarstva, železniških tarifov, avstro-ogrske banke in avtonomne carine. Naravnost škandal je, kar smejo Ogrji počenjati glede veterinarstva. Vse živinske kuge so skoraj brez izjeme zanašali v naše dežele z Ogrskega. Avstrija je na milijone izdala, da zatire živinsko kugo, a Ogrji jo vlačijo k nam v odprtih vagonih. Iste pritožbe se ponavljajo glede železniških tarifov in bančnih privilegijev. In končno zahtevajo Ogrji, naj država s carinami proti vnani konkurenci brani le ogrske pridelke in izdelke.

To so zahteve, katerih dr. pl. Körber nikakor ne more sprejeti. Obravnave bodo v kratkem končane, dogovori so tajni, vladna glasila le to zatrjujejo, da je nagodba gotova. Vprašanje je le: Kaj nam prinese nova nagodba. Bolja je čista ločitev nego preporna združitev.

Podpiranje šolstva.

V vzpodbujajo Slovincem, katerim je na srcu razvoj našega šolstva, bi moralo služiti živahno gibanje in požrtvovalnost Nemcev v svojem „šulferajnu“, s kojim delujejo na celem svetu ne le za ohranitev svoje narodnosti, marveč in temveč za zatiranje nenemških narodnosti. Nemcu je prešla že v meso in kri prevzetna zadača „stolz in Feindes Land“! Le v deželi političnega nasprotnika se čutijo srečne, ponosne, vznešene.

Zaradi tega žrtvujejo ogromne svote, da tej svoji neugasni želji, delati nič, ko krivico drugim, zadostijo. Ako bi hoteli prinašati stalno rubriko o ustanovitvah „šulferajnskih“ šol v nenemških deželah in o žrtvah, ki jih doprinašajo Nemci in njih vlada za širjenje nemštva po drugih deželah, bi naši čitatelji strmeli in bi nam Slovincem skoro upadel pogum za borbo proti pangermanski sili.

Bruselj gotovo ni nemško mesto, kakor ni Belgija nemško kraljestvo. In vendar, kaj so si drznili Nemci storiti v Bruslju? Kakor sami bahato naznanjajo, dogradil je ravno „šulferajn“ v Bruslju nemško šolo s stroški 400.000 frankov, katero so ob ogromni udeležbi iz Nemčije došli

ljudij otvorili 30. julija t. l. To poslopje stoji na najvišjem kraju Bruslja, tako, da je z njega lep razgled čez celo bruseljsko mesto in daleč okrog po deželi. Ta kraj za šolsko poslopje so si Nemci nalašč izbrali zato, da nekako visoko stoji ta znak nemške kulture „in Feindesland“, kakor sploh delajo vse le namenoma, da izzivajo.

Sam bivši nemški konzul v Bruslju — nemški konzuli in pastori so glavni agitatorji za nemštvo na tujem (!) — je iz svojega žrtvoval za to šolo 250.000 frankov in velike svote so žrtvovali bruseljski nemški prebivalci. Da imajo protestantovski Nemci s katoliško Belgijo iste zlobne nakane, kakor s Francijo, pokazali so zadnji nemiri v Belgiji, nakurjeni ven iz Nemčije. In nemško šolstvo naj bo višek tem težnjam. Na tej žilavosti se vzgledujemo, pa postanemo drugi tiči napram pruskim nakanam!

Dodatno k temu poročilu moramo povedati, kaki darovi so prispeli za to vsenemško šolo od raznih krajev in oseb — vse to povemo raditega, da se vzdrami v nas večja delavnost za naše šolstvo na domačih tleh. Nemška vlada je državne podpore dala 10.000 mark; neki nemški (?) industrialec v Bruslju je dal 10.000 frankov. Neki Drosten je daroval vso opravo fizikalnega oddelka šole z vsemi aparati. Nek drug trgovec celo zbirko ptičev. Neki Fanning, ki je poročen z Nemko, kar priča, kako izvršuje nemško ženstvo nalogo ponemčevanja na tujem, je dal zbirko akvarelov, zbirko modelov vojnih ladij z vsenemškim geslom cesarja Viljema: „Naša bodočnost leži na morju“. Za sobo ravnatelja je nekdo daroval kip Bismarckov in cesar Viljem je sam počastil šolo s svojim portretom. Dostavka ni treba, ker Belgijci kakor i mi bi morali vse to razumeti.

Celjske in štajarske novice.

(Deželnozbornske volitve na Štajarskem.) Pripravljalno gibanje za bližnje volitve v deželni zbor je v teku. Nemška ljudska stranka je sklicala shod zaupnikov v Gradcu. Tudi za določitev kandidatov iz slovenskega dela dežele je potreben zaupni shod, da se doseže edinstvo glede mož, katere bomo Slovenci poslali v deželni zbor. Pred ljudskim shodom v Središču je prinesel „Štajero“ poziv, naj se ga tudi udeležijo njegovi somišljeniki, naši napredni in nemčurki kmetje ter naj na shodu vprašajo posl. dr. Ploja, kaj je svojim volilcem prinesel iz Dunaja, ter naj poizvedo od dež. posl. dr. Rosine, kaj se je v njegovi nenavzočnosti zgodilo v Gradcu. Na to vprašanje bi bil pač lahek odgovor; saj se ni v Gradcu sklenilo nič potrebnega in nič koristnega za slovenski del dežele in tudi ne za kmetaki stan. Na vsem tem je kriva nemška večina dež. zbora, nemška ljudska stranka, za katero tudi letajo „Štajerčevi“ pristaši. Ta stranka je drzno zavrnila vse predloge konservativnih poslancev, ki so bili v stanu pomagati našemu kmetu. Ta stranka se je pokazala kot kmetom popolnoma škodljiva, ves njen trud je šel na to, kako bi se zapravili deželni denarji za nemške politične namene. Ta stranka je direktno nasprotna kmetškemu stanu, in to stranko podpira in za njene kandidate dela „Štajero“. V deželni proračun so bile sprejete točke, ki naravnost želijo slovensko narodnost. Pri prihodnjih dežel-

nozboreskih volitvah bo gotovo tudi v onih krajih, kjer je dosti nemčurjev, postavil „Štajerc“ svoje kandidate. Tepeni in žalostno zavrženi pa bodo gotovo, če bodo naši kmetje hoteli delati za svojo korist. Dvombe ni nobene, kam se imajo obrniti. „Štajerčevih“ kandidatov, ki so pristaši nemške ljudske stranke naj ne volijo, če hočejo sebi dobro. „Štajerčeva“ stranka ni kmetom prijazna, to se vidi že iz tega, ker piše in dela za one ljudi, ki so direktni nasprotniki kmetekemu stanu.

(Osebnost) Upravitelj bolnišnice v Celju je imenovan ritmojster v rez. g. V. Kottovic, dosedaj upravitelj bolnice v Brežicah.

(Izlet „Celjskega Sokola“) v zvezi s „Pevskim društvom“ v Vojniku je v nedeljo dobro izpadel. Udeležencev je bilo obilo, vse točke sporeda so ugajale. Več prihodnjic.

(Duhovniške premembe) Č. g. Jos. Sigl je dobil župnijo Sv. Križa v Trbnjah. Prestavljen je č. g. Jož Ecker iz Št. Jurja na juž. žel. v Vitanje; Fr. Gartner iz Hoč za kaplana na Vransko. Na novo so nameščeni novomašniki: Andrej Lovrec v Hočah, Jožef Skvarč na Kalobji, Makso Ašič v Št. Jurju na juž. žel. Kot prefekt v dijaškem semenišču je postal č. g. Avgustin Stegenšek.

(Učiteljske službe) Na štirirazredni v III. krajnem razredu se nahajajoči ljudski šoli pri Sv. Marjeti pri Ptujju je popolniti s 1. novembrom t. l. mesto učitelja, oziroma učiteljice. Prošnje do 16. septembra t. l. na krajni šolski svet. Na javni v III. krajnem razredu se nahajajoči tri razrednici v Sromljah je popolniti stalno ali za časno mesto učitelja. Prošnje do 25. septembra na krajni šolski svet.

(Železnica Celje-Velenje.) Štaj. deželni odbor je v smislu predlogov deželnega zbora sprejel vladni načrt glede sprejema železnice Celje-Velenje v državno oskrbo. Železnica se podpravi menda že s 1. januarjem 1903.

(Hranilnica v Slovenjem Gradcu) oddala je službo knjigovodje gosp. Albin Kosem-u, kateri službe takoj nastopi. Gosp. Albin Kosem je vrl narodnjak ter delaven in značajan družabnik v vsakem oziru.

(V Slov. Gradcu) so dne 24. avgusta t. l. podrejeni uradniki počastili g. A. Čapka, ki je bil imenovan okrajnim glavarjem. V poset je došlo tudi okrajno zastopstvo in poklonilo se mu je učitelstvo ondotnega okraja.

(Poštna vest) Med pošt. uradoma Pišecah in Brežicah, kjer je dozda hodil poštni sel, zdaj vozi pošta s 1. septembrom dalje in sicer vsak dan dvakrat.

(Podravska podružnica) „Slov. planinskega društva“ je ravnokar dovršila lepo in udobno pot od Stare glažute do Sv. Urha ter jo tudi zaznamovala. Zda je mogoče brez vodnika priti iz Maribora na Klopni vrh. Podravska podružnica postavi prej ali slej kočjo pri Sv. Urhu.

(Zgorelo je) dne 25. avgusta t. l. posestvo Stajkovo v Vogričevcih, okraj Ljutomerski. Ognjegascem se je posrečilo ogenj omejiti.

(Slovensko pevsko društvo v Ptujju) priredi pevsko slavnost in veliko zborovanje v nedeljo, dne 7. avgusta 1902 v Ptujju s sledečim sporedom: a) XIX. veliki zbor, ki se vrši ob pol 11. uri dopoldne v veliki dvorani „Ptujške čitalnice.“ b) Ob 11. uri dopoldne: Generalna vaja v čitalničnih prostorih. c) Pevska slavnost na vrtu čč. oo. minoritov v Ptujju. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Sodeluje „Celjska narodna godba“ pod vodstvom Fr. Koruna. — Vstopnina: a) za obitelj 2 K; b) za osebo 1 K; c) za kmete in diake 50 vinarjev; d) pevke in pevci so prosti. Vstop je dovoljen p. n. čast. članom, povabljenim in vpeljanim gostom. Po koncertu prosta zabava s petjem, godbo in plesom v „Narodnem domu“.

(Ponesrečil se je) pri streljanju proti toči viničar Tomažič iz Partina. Ko je basal topič, se je smodnik naglo vnel ter viničarja hudo ranil. Pripeljali so ga v bolnišnico v Maribor.

(V Radgoni) bodo imeli štajerski nemški kolesarji dne 7. septembra t. l. velik shod. Da bi se jim le kaka nesreča ne pripetila, kakor na prejšnjih shodih, ko so pijani kolesarji cepali raz kolesa in poljubljali kamenje!

(Premovanje konj v Ljutomeru.) Dne 22. julija so dobili naslednji posestniki darila za

svoje konje. A) za kobile z žrebeti: 1. Franc Vavpotič z Ljutomera I. drž. darilo 100 K in srebrno medaljo. 2. A. Terenc iz Ljutomera II. drž. darilo 80 K in srebrno medaljo. 3. M. Kosi iz Ljutomera III. drž. darilo 60 K in srebrno medaljo. 4. A. Razlag iz Ljutomera IV. deželno darilo 50 K. 5. M. Zejanko iz Ljutomera V. dež. darilo 50 K. 6. F. Stuhec iz Ljutomera VI. okrajno darilo 20 K. 7. A. Vavpotič iz Ljutomera VII. okraj. darilo 20 K. 8. F. Domanjko iz Gornje Radgove VIII. okr. darilo 20 K. 9. J. Rantar iz Radgone IX. drž. darilo 20 K. — B) Za mlade kobile: 1. A. Vavpotič in Ljutomera I. drž. darilo 80 K in srebrno medaljo. 2. F. Solar II. drž. darilo 50 K in srebrno medaljo. 3. P. Makoter iz Ljutomera III. deželno darilo 50 K. 4. A. Razlag iz Ljutomera IV. dež. darilo 50 K. 5. M. Budja v Ljutomeru V. okrajno darilo 20 K. 6. F. Krajnc v Ljutomeru VI. okrajno dar. 20 K. 7. A. Žitek VII. okr. darilo 20 K. 8. Jak Kocbek VIII. okr. dar. 20 K. — C) Za dveletna žrebeta: 1. A. Novak v Ljutomeru I. državno darilo 60 K in srebrno medaljo. 2. F. Babič II. drž. darilo 50 K. 3. J. Šajdola v Ljutomeru III. deželno darilo 50 K. 4. M. Stumpf v Ljutomeru IV. okr. darilo 20 K. 5. J. Rajh v Ljutomeru V. okr. dar. 20 K. 6. J. Krajnc v Radgoni VI. okr. darilo 20 K. D) Za enoletna žrebeta: 1. F. Gaberc v Ljutomeru I. drž. darilo 60 K in srebrno medaljo. 2. F. Gaberc II. drž. darilo 50 K. 3. A. Bežan III. deželno darilo 50 K. 4. A. Novak IV. okrajno darilo 20 K. 5. J. Pršak V. okr. darilo 20 K. 6. M. Ogrinec VI. okr. dar. 20 K.

(Veseli v prid družbe sv. Cirila in Metoda) prirede pri vsakem vremenu v ponedeljek, dne 8. septembra t. l. v Vavpotičevih prostorih v Ljutomeru s sledečim sporedom: A) Taburanje in petje. B) Vesela igra „Dobro jutro“. C) Šaljiva počta in prosta zabava. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina: I. sedež 80 vin., II. sedež 40 vin., stojišča 40 vin. K mnogobrojni udeležbi vabi vljudo odbor.

(Posojilnica pri Sv. Benediktu) v Slov. gor. je imela od Velike noči okrog 30.000 K prometa.

(Umrli je) pri Sv. Trojici v Slov. goricah dne 25. avgusta t. l. Frančiškan P. Gelazij. Rojen je bil leta 1832 pri Sv. Petru poleg Maribora.

(Konkurz) je otvorilo c. kr. okrožno sodišče v Mariboru o vsem imetju bivše nemške posojilnice v Št. Lenartu na Štajarskem, katero je vodil znani bivši župan v Št. Lenartu A. Mravlag, brat mariborskega odvetnika dr. E. Mravлага in laškega notarja dr. Adolf Mravлага. Upniki se morajo zglasiti pri okrajnem sodišču do 6. septembra t. l., da bodo zastopali svoje pravice.

(Tečaj za uporabo sadja in zelenjave) se bode vršil od dne 22. do 27. septembra t. l. na mariborski sadjarski in vinarški šoli. Ker je ta pouk prost, se tega tečaja marsikdo udeleži.

(Dva jetnika sta ušla) iz zaporov marenberškega sodišča. Zbolel je namreč ondotni ječar ter ga je nadomestoval nek čevljar, ki ponoči ni spal v jetnišnici temveč doma. To priliko sta porabila dva nevarna tata, razvalila peč, izdolbila v zid luknjo in tod pobegnili.

Druge slovenske novice.

(Zveza vseh slovenskih pevskih društev) se snuje v Ljubljani. Na občni zbor bodo povabljeni vsa pevška društva; ni pa še določeno, kje se bo občni zbor vršil.

(II. umetniška razstava v Ljubljani) se otvori ta mesec v veliki dvorani „Narod. doma“. Priprave se že vrše, in slike že prihajajo.

(Premogove žile.) V bližini Vrhniko so zadeli na bogate premogove žile in upajo, da so prišli na sled veliki množini premoga.

(Požar.) Kakor smo že poročali, je bil danes teden v Martinjaku pri Cerknici na Notranjskem velikanski požar. Pogorelo je nad 70 gospodarskih poslopij z vsemi poljskimi pridelki in orodjem, zgorelo je tudi mnogo živine. Ostalo je samo ožgano zidovje. Enemu posestniku je požar uničil tudi 1100 K gotovega denarja, drugemu pa okoli 400 K. Škode je 125.000 K. Pogorelo so izgubili vse; bosi in goloroki prosijo po hišah kruha.

(Samomor.) Zidar Kompaš iz Sv. Vida na Koroškem je skočil dne 17. t. m. iz samoril-

nega namena pred stroj brzovlaka. Potegnili so ga mrtvega izpod zadnjega železniškega voza. Bil je slaboumen.

(Družba sv. Mohorja) ima letos 80.046 udov, to je 3936 udov več kakor lani. Naša škofija šteje 25.408 udov, to je za 1637 več kot lani.

(Žensko učiteljske) se ustanovi prihodnje leto v Celovcu.

(Ogenj) Pogorela je neka planinska kočja nad Šmarjeto v Labodski dolini na Koroškem. Zgorela sta tudi posestnika kočje, J. Šarf in njegova žena. Kako je ogenj nastal se ne ve.

(Družba sv. Cirila in Metoda) za Istro je izdala svoje letno poročilo, iz katerega posnemamo, da je imela družba preteko leto skupnih dohodkov 53.925 K, stroškov pa 52.668 K.

(Vlak povozil pijanca.) Kmet Anton Bašič se je pijan vlegel na progo isterske železnice v bližini postaje Cerovlje in zaspal. Povozil ga je brzovlak.

(Uradno poslopje v Poreču) v Istri, kjer so nastanjeni državni uradi, je v tako slabem stanju, da se utegne nakrat podreti. Poreški župan je brzojavil namestništvu, naj poskrbi za varnost. Tudi v cerkvi sv. Justa v Trstu se morajo izvršiti neke poprave, da se en del cerkve ne podere.

Družba sv. Mohorja

pošilja nam sledečo vest: Z velikim veseljem naznanjamo dragim Slovincem, da je število udov družbe sv. Mohorja letos znatno napredovalo. 80.046 Slovencev-Mohorjanov so je letos zbralo pod zastavo sv. Mohorja in Fortunata, toliko se jih je združilo pod košatim drevesom, katero sta v dobro slovensko zemljo zasadila nepozabna nam škof A. M. Slomšek in monsignor A. Einspieler, karero je s svojim blagoslovom očividno zalival ljubi Bog, katero je skrbno gojila slovenskih rodoljubov požrtvovalnost in gorka ljubezen.

Hvala neizmerna zato darovalcu vsega dobrega, ljubemu Bogu, ki je blagoslovil naš trud; hvala tisočera vsem neumornim poverjenikom, ki zbirajo raztrešena krdela mohorjanov, hvala vsakemu posamezniku, ki je s svojim pristopom k družbi množil naše število.

Družba šteje letos 3936 udov več kakor lani in 1450 udov več kakor predlanskem. Po posameznih škofijah je število sledeče:

1. Goriška škofija	8697 (+ 98) udov
2. Krška škofija	6565 (+ 357) "
3. Lavantinska škofija	25408 (+ 1637) "
4. Ljubljanska škofija	31313 (+ 1726) "
5. Tržaško-koperska škofija	4268 (+ 227) "
6. Sekovska škofija	556 (— 42) "
7. Somboteljska škofija	346 (— 5) "
8. Zagrebška nadškofija	446 (— 33) "
9. Senjska škofija	193 (— 13) "
10. Poreška škofija	132 (— 4) "
11. Džakovska škofija	66 (+ 1) "
12. Bosna	229 (+ 3) "
13. Videmska nadškofija	183 (— 2) "
14. Razni kraji	420 (+ 121) "
15. Amerikanci	982 (+ 74) "
16. Afrika in Azija	242 (+ 33) "
Skupaj	80.046 (+ 3936) udov.

Pregled nam torej kaže, da je najlepše napredovala ljubljanska škofija, ki ponosno stopa vsem drugim na čelu, ter ima letos 1726 udov več. Glede napredka za njo ne zaostaja skoro nič dična lavantinska škofija, v kateri je 1637 udov več. Lepo se je postavila tudi naša krška škofija, kjer smo vkljub tako težavnim razmeram vendar častno napredovali za 357 udov. Lep napredek kaže tudi tržaško-koperska škofija, kjer je 227 udov več, in goriška, kjer so napredovali za 98 udov. Dobro so se postavili rodni bratje onkraj „velike luže“. Amerika šteje 74, let Afrika in Azija 33 udov več. Po drugih krajih je ostalo razmerje nekako enako, ozir. je neznatno nazadovalo.

Mohorjanom bodi geslo tudi zanaprej: Ne nazaj in navzdol, marveč vedno naprej in navzgor!

Dopisi.

Iz Luč. Naše krasne gore obiskujejo letos od vseh krajev v precej obilnem številu. V to slovensko Švico gredo radi obiskovalci zaradi njenih prijaznih in gostoljubnih prebivalcev in dobre, cene postrežbe v različnih gostilnah.

Ravno v znožju košate Radohe, na desnem bregu bistre in na postrvih bogate Savinje leži prijazna in čedna vas Luče. Ta vas ima lepo prihodnost, če bi le njeni prebivalci imeli količkej podjetnosti. Veliko stori za nje povzdigo sedanjí občinski predstojnik gosp. R. Bratanič, a vsega sam ne more doseči, ker ima preveč zaviračev.

V slogi je moč; ta pregovor bi naj g. občinski možje malo bolj premišljevali, pa ne samo ti, ampak tudi ostali občani, posebno tisti, ki imajo veliko upliva na ljudstvo. Naj bi tistega uporabili v občno korist. V vasi je enorazredna ljudska šola in o. kr. pošta, ki je v vsakdanji zvezi z ljubensko.

Obrt povspešujeta dve trgovini. Ena je last g. R. Brataniča, ki je obenem župan, druga pa je kot podružnica last znanega narodnjaka in veletržca v Št. Pavlu, g. Norberta Zanierja. To podružnico vodi njegov poslovodja, ki se pa zelo razločuje od njegovih prednikov. Da je zelo pobožen, je lepa njegova lastnost posebno za naš gorski kraj, kjer stanuje verno in pobožno ljudstvo, da pa vsem občinskim naredbam takorekoč izživaje nasprotuje in s tem razgrajajoče fante v njihovem nepostavnem postopanju utrjuje, to pa ni hvalevredno. Večkrat se ponoči in podnevi pleše in razgraja, najsibo praznik, nedelja ali pa tudi delavnik, in to se ve, brez vsacega občinskega ali družnega dovoljenja, tako, da se občani kakor drugi obrtniki smelo očitno pritožujejo. Obrnemo se do gospoda Norberta Zanierja, naj blagovoli te nedostatke, ki se gode v njegovem poslopu brez njegove krivde in njegovega vedenja, na ta ali oni način odstraniti.

Upamo, da se bo ta naša skromna prošnja uslišala.

Razbor. Prišel in minil je dan, katerega se je vsakteri veselil, komur je za razvoj in procvit domače turistik, dan 21. avgusta t. l. Sicer je napočil z burjo in nalivom, a končal mirno in solnčno.

Že v predvečer je romalo lepo število udeležencev slavnosti proti vrhu Lisce. Krepko pokanje topičev jih je pozdravilo. Bili so to večinoma ljubi gostje iz daljine, tako iz Zagreba, Metlike, Ljubljane itd. Prenočevali so v koči, katera, dasiravno prostorna, je vendar bila do zadnjega kota natlačeno polna.

V živahnem nazdravljanju in ljubkih divitijih preminila je noč. Ko je jutro napočilo, hi telo je vse na vrh uživati iznenadljiv prizor, tako star in vedno nov, izhajajočega solnca, zlatečega ponosne vršace domačih gor.

Krasno, divno-romantično se je odpiral razgled osobito proti zahodni strani. Kapo, Golovec, Uršo, Peco, Veliko Svinjarico, Raduho, Obir, Ojstrico, Skuto, Grintovec smo menili z roko doseči, tako tankočist in eternoprozoren je bil zrak.

Mangart, Triglav, Krn so bili tako „pred nosom“, da nikakor nismo mogli razumeti resnične oddaljenosti. Menili smo, da vidimo častitega očeta Aljaža, kako svoj daljnazor se svojega stolpa obrača na nas. Nikdo se ni mogel obraniti radostnemu vskliku v oči gled tako hvaležnega, raskošnega obzorja. Snežnik, Nanos, Risnjak, Bjela Lasica, Pliševica, Sveto Brdo nad Zadrom je spopolnjevalo ozadje proti jugu. Na Klek in Sv. Jedrt pa toliko, da nismo stopili. Kaj naj povem o Ivanščici, Donatiju in Boču, ležečim proti izhodu, o stotinah belih cerkva in sivotemnih gradov, ki so ležali pred nami raztroseni po dolinah med poljem in šumami, o srebrnobelih rekah in rečicah itd.?

Pozabili smo vse zemske skrbi in zamaknjeni zrlí v nepregledni slovenski svet. Srce nam je urneje udarjalo v zbujeni zavesti tolike planinske vznešenosti. A razvijajoča se toplota je pričela vzdigovati megleni zastor više in više, ter polagoma zagrinjati predragocen razgled na oddaljene velikane. Kakor valovito morje, nujila nam je dolinska neprodorna megla nov presenečljiv prizor.

Le višji vrhunci bližnjih gor so gledali iz megle liki otokom iz morja. Zares, nismo se mogli nadeviti nad toliko in tako krasno sprejembo. Grom topičev nas je zdramil, oznanjujoč deveto uro. Hiteli smo v četrto ure oddaljeno cerkvico sv. Jošta, kjer se je pričelo slovesno

sveto opravilo. Ubrano petje slavnostnih sevnishkih cerkvenih pevcev nas je prav prijetno iznenadilo ter vzvišalo celo pobožnost. Nato smo jo ubrali zopet na vrh Lisce nazaj h koči, katera je bila čedno s cvetjem in zelenjem nakitena.

Domači gospod župnik je ob asistenci več gospodov duhovnih sobratov intoniral pete lavretanske litanije, katerim je odpevala cela z ljudmi posejana dolina. Sedaj se je vršilo blagoslovljenje koč same, kar je bilo jako ginljivo videti.

Po končanih cerkvenih obredih nastopi na čelnik „Slov. planinskega društva“, g. profesor F. Orožen. V premišljeni, dobro izbrani besedi pozdravlja vse došle skupno in posebej ter zahvaljuje vse navzoče kakor tudi nenavzoče, kateri so na katerikoli način k zgradbi koč in k današnji slavnosti pripomogli. Naglašja končno tudi zasluge domačina, v katerega ime krsti to koč „Jurkovo koč“. V nebo doneči, priznajući „živio“-klici poslušalcev završili so častno ta močati, premišljeni govor in iz navdušenih prazori mešanega zbora pesem: „Lepa naša domovina“, katero smo odkriti stoji poslušali.

Sledeč temu pričela se je, kakor poroča g. dr. Štor v „Slov. Narodu“, prava pravcata ljudska veselica z godbo, gramofonom, petjem in raznovrstnimi igrami, medtem ko je neutrudljivi Jurko pekel janca na kolu. — Prečitale so se čestitke od povsodertodi ter se je pozno v noč rajalo in napivalo. Le prehitro potekel je veseli sestanek, a pri razhodu smo si zaklicali: „Na brzo, veselo svidenje!“

Politični pregled.

(K položaju.) Načelnik mladočeskega kluba, dr. Pacak je obelodanil pismo, v katerem pojasnjuje notranji položaj takole: Stališče Čehov je določeno z izjavo, ki so jo dali po temeljitem premisleku vseh razmer ob koncu minolega za sedanja državnega zbora. Ta izjava ni bila preklicana in je veljavna ter obvezna za Čeha. S tem je položaj tako pojasnjen, da ne more biti nikakih dvomov. Ako se Čehom dá notranji uradni jezik, dopuste stvarno razpravo o nagodbi, če pa se jim rečena zahteva ne izpolni, nastopijo tiste posledice, ki so označene v omenjeni izjavi. Ako se pravi, da morajo Čehi imeti obzir na državne interese, se mora opozoriti, da se nemška obstrukcija na te interese ni prav nič ozirala. Gre se za to, ali naj bo Avstrija nemška država, ali država, v kateri so vsi narodi enakopravni.

(Nagodba.) Posvetovanje glede nagodbe z Ogrsko se bode nadaljevalo koncem tega tedna v Budimpešti. Na posvetovanje pojde ta ministrski predsednik in trgovski minister. Posvetovanja se bodo vrtela le okrog carinskega tarifa.

(Čehi in Vlada.) Ko se Körber povrne iz Budimpešte, začne pogajanja s Čehi glede narodnostne pravne akcije. Glede sestanka državnega zbora čas še ni določen, ker zavise parlamentarne razprave od uspeha pogajanj ministrapredsednika s Čehi. Za pogajanja s češkimi voditelji se začne Körber pogajati z Nemci.

(Rumunija.) Iz Bukarešte javljajo, da so iz tajnega arhiva izginili velevažni vojaški načrti, kateri so se poslali Rusiji. Ti načrti se tičejo utrdb Bukarešte in drugih važnih mest. To zmanjkanje načrtov ima važnost tudi za trozvezo, ker je določeno, da bi v slučaju vojne tvorila Rumunija skrajno desno krilo.

(Anglija in Portugalska.) Med tema dvema državama se vrše pogajanja glede odstopa portugalskega dela vzhodne Afrike v angleško posest. Na ta način pridobiva Anglija v Afriki čedalje več sveta, deloma z vojno, deloma s kupčijskimi pogodbami. Portugalska mesto da bi se zapletla v krvavi boj z lakomno Angleško, stori rajši kupčijo.

(Perzijski šah in Angleži.) Angleži odlikujejo perzijskega šaha, ki se nahaja sedaj v Londonu s posebnimi častmi. Dobili bi radi od njega marsikatero koncesijo in to na kvar Rusije, ki si je pridobila na jugu Perzije že dokaj vpliva. Zato pa pišejo sedaj, ko se nahaja perzijski šah v Londonu, angleški listi ostre članke zoper Rusijo, češ, da namerava Perzijo spraviti pod svojo oblast. Anglija izgublja namreč vedno bolj svoj

upliv, zato bi radi Angleži nabujskali šaha zoper Ruse, ker njihov upliv na jugu Perzije vedno bolj raste.

(Južno-afriške razmere.) Državni tajnik bivše južno-afriške republike biva sedaj v Parizu in je tem povodom nekemu sotrudniku pariškega lista „Temps“ podal naslednjo sliko o burskih razmerah po sklenjenem miru: Število porušenih hiš cení se na 50.000 vsa po vojski provzročena škoda pa celo na pol milijarde. Z onimi tremi milijoni funtov, ki so jih obljubili Angleži, se bo pokrilo komaj 15 odstotkov prave škode. Mir se je sklenil večinoma le radi radi žensk in otrok, ki so umirali lakote. Če bi se bili Angleži bolj brigali za žensstvo, bi bile burske čete še dolgo vztrajale na bojišču.

Razne stvari.

(Potovanje cesarja v Pulj.) Ta teden dospe cesar v Pulj, glavno bojno luko države, kjer ga sprejme z največjo častjo. Cesar je bil zadnjič tam spodaj leta 1895. Cesar se udeleži velikih vaj, ki bodo h krati na morju in na suhem.

(Vseslovansko planinsko društvo.) Priprave za ustanovitev vseslovanskega planinskega društva so že toliko dozorele, da se bo društvo lahko ustanovilo tedaj, ko bo vseslovanska razstava v Petrogradu.

(Slovenska veselica na Beneškem.) V Petjaku (beneška Slovenija) ob Nediži blizu Št. Petra je bila v nedeljo dne 24. m. m. krasna ljudska veselica. Ljudstva je bilo silno veliko.

(Žalosten rekord) imajo severoamerikanske železnice. NewYorški trgovski časnik je pred kratkim prinesel statistični seznam vseh nesreč, ki so se zgodile v prvih treh mesecih tega leta. Pri raznih železniških katastrofah je umrlo 212 oseb in ranjenih jih je bilo 2111! Ako se prištejejo k tem številkam še oni potovalci in delavci, ki so se ponesrečili med ustopom ali iz stopom v vozove ali pa pri delu, se te številke zvišajo na 813 mrtvih in 9958 ranjenih! 1220 vlakov je v treh mesecih trčilo, 823 jih je skočilo s tira! — Vsa škoda znaša nad 1,914.258 dolarjev. Tudi ameriško!

(Najdražje kovine.) Najdražja kovina je doslej galium, kajti 1 kg bi veljal 500.000 do 950.000 frankov (fr. K—90). Kovina germanium bi veljala čista 200.000 frankov. Palladium, ki se ga rabi v fini mehaniki, velja 1 kg 5000 do 6000 frankov. Iridium pa 6000 do 7000 frankov. Izmed teh kovin se izgotavlja naenkrat k večjemu par gramov.

(Petrolej se podražil.) Te dni zborujejo lastniki velikih petrolejskih čistilnic v Budimpešti. Namen zborovanja je dvojen: pokupiti hočejo vse male čistilnice in izvire petroleja ter jih potem zapreti, da se tako izognejo vsaki konkurenci, potem pa nastaviti petroleju enotno ceno, in sicer precej zvišano od sedanje. Na ta način dobe v roke takorekoč monopol čez petrolej, a na stotine delavcev, ki so uslužbeni v manjših podjetjih zgubi kruh. To se bo posebno hudo občutilo v Galiciji, kjer je že itak štrajk najrevnejših trpinov na kmetih, sedaj se jim še bodo pridružili tovarniški delavci. Nobena industrija ni dandanes v Avstriji tako v rokah par neizmernih bogatašev, kakor petrolejska. To so pravcati kralji brez konkurence. V nekaterih letih so postali deloma iz navadnih meščanov ali srednjih aristokratov večkratni milijonarji. Kako raste tem ljudem bogastvo kar čez noč, pokazal je grof Potocki, ki je v eni noči lahko miselno zaigral celi milijon kron. Koliko znoja delavcev je bilo za to potreba!

Loterijske številke.

Gradec, 30. avgusta 1902:	2, 35, 26, 23, 61.
Dunaj, „ „ „	40, 82, 44, 35, 54.

(374) 1

Izjava.

Vse moje obdolžitve v raznih ovadbah, vlicenih proti g. Radoslavu Knaflču, nadučitelju v Št. Lenartu pri okrajnem šolskem svetu v Laškem in o. kr. dež. šolskem svetu v Gradcu, so se pokazale kot neutemeljene, vsled česar jih prekličem in obžalujem ter prosim g. Radoslava Knaflča odpuščenja in za vstavljenje zavolj tega proti meni vloženih tožb.

Franc Časl

župnik v Št. Lenartu nad Laškem.

Preklic.

Spodaj podpisani obžalujem, ker sem javno razžalil krčmarja Josipa Sevcnikarja in ga s tem prosim odpuščenja.

(373) 1

Valentin Pusovnik, Velki vrh.

Naprodaj

sta dve lepi hiši v Celju.
V edni se nabaja gostilna s tobačno zalogo in v drugi je lepo stanovanje z vrtom, pripravno tudi za branjarjo. Proda se vsaka posebej ali pa tudi skupaj. Ponudbe „Št. 99, poste (369) 1 restante, Celje“.

Zahvala.

„Česko-slovenski spolek v Pragi“ je blagoizvolil vnovič poslati podpisnemu vodstvu 160 kron za dve častni nagradi za dva najboljša slovenska mladinska spisa. Za ta veledušni in plemeniti bratski čin je „Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ pri svoji glavni skupščini v Trstu dne 15. t. m. cenjenemu „Česko-slovenskemu spolku v Pragi“, osobito njega požrtvovalnemu predsedniku g. Janu Lego-tu z velikim navdušenjem izrekla svojo najtoplejšo zahvalo.

Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslovanskih učit. društev“.
V LJUBLJANI, dne 31. avgusta 1902.
Drag. Česnik, tajnik. L. Jelenc, predsednik.

Velika trgovina mešanega blaga

v večjem farnem kraju na Spod. Štajarskem z železniško postajo

se proda ali pa da v najem

Potrebovani kapital 8000 kron. — Naslov pove (372) 2—1 upravnistvo tega lista.

=====

== Lepa, suha ==

bukova drva

prodaja J. Lavrič na Vranskem; tudi na (371) dom jih pripelje 3—1

=====

Sejm na Sv. Gori

v občini Št. Peter pod Sv. Gorami, ki je bil navadno 7. septembra vrši se bode letos v soboto 6. septembra

kar s tem razglašam in vabi kupce in prodajalce (363) 2—2 občinsko predstojništvo.

Išče se čvrst in zdrav deček

star 14 do 15 let, ki bi imel veselje do pekarstva kot učenec za večjo pekarno na Sp. Štajarskem pod ugodnimi pogoji.

Oglasiti se je v mlinu g. P. Majdiča na Spodnji Hudinji pri Celju. (360) 3—3

Stenografa

(357) ali izurjenega 2—2

odvetniškega uradnika

sprejme takoj

dr. U. Lemež, odvetnik v Slovenski Bistrici.

Železnato vino

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

LEKARJA Piccoli - ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

Edina zaloga na Kranjskem
LEKARNA PICCOLI
pri „Angelju“
Ljubljana, Dunajska cesta.

Polliterska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar Gabrijel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek ali po pošt-nem povzetju. — Je v razprodaji v lekarnah v Celju, (283) Mariboru itd. & K 240 steklenica. 10—2

Patentovane

široke mlatilnice

za gladko slamo.

Igraje lahek tek.

Goni jo

1 konj ali

2 kravi

Garancija.

Izvrstna izvedba. Nizka cena.

Zahtevajte prospekte zastonj od

(110) 12—6 tovarne strojev

PH. MAYFARTH & Co. Dunaj H.I.

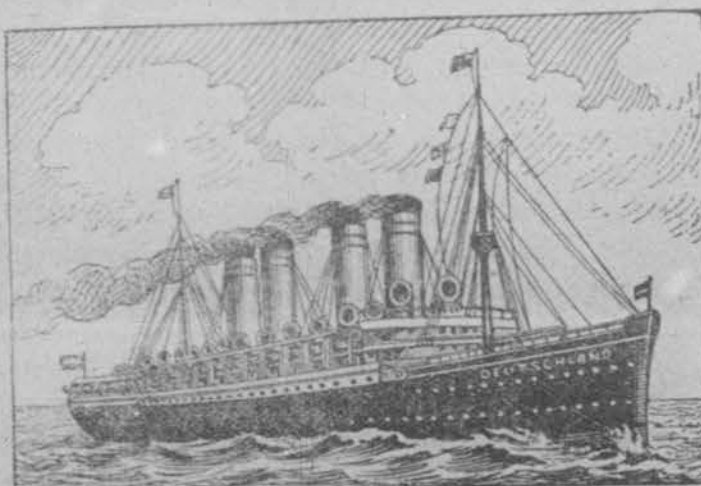
Iščemo zastopnike in prekupce.

=====

Zahtevajte povsod dvakrat žgani

Cvekov brinovec

od FR. CVEKA, Kamnik, Kranjsko.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani, Marijin trg šte. 1 — nasproti Frančiškanski cerkvi.

Za pridelovanje sadnega in vinskega mošta.
Stiskalnice za sadni mošt
za vinski mošt

s čvrsto delujočimi dvojnimi stiskali ter z uravnanjem pritiska „Herkules“, z jamčeni najvišji učinek do 20% večji nego pri vseh drugih stiskalnicah.

Hidravlične stiskalnice.

10—6 Mlini za sadje in grozdje. (211)

Robkalnica za grozdje (Abbeermaschinen). Popolne priprave pri pridelovanju mošta, stalne in premične. Stiskalnice soka, mlini za jagode in pripravljane sadnega soka. Priprave za sušenje sadja in sočivja, stroji za lupljenje in rezanje sadja.

najnovejša samodelna patentovana škropilnica „SYPHONIA“ za škropljenje trsja in rastlin zoper krvavo uš, izdelujejo ter pošiljajo z jamstvom specialitete v najnovejši, najizvrstnejši, najuporabnejši in pripoznani najboljši, odlikovani sestavi

PH. MAYFARTH & CO. c. kr. priv. tovarna kmetijskih strojev, livarna železa in parne fužine.

Dunaj, II/1, Taborstrasse Nr. 71.

Odlikovane z nad 490 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svetinjami.

Obširni katalogi zastonj.

Zastopniki in preprodajalci se želijo.

Največje, najhitrejše

ter najvarnejše vrste

velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO

Hamburg—New-York

(233) 24 le 6 dni.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.